

Nytår igen og igen

Yogyakarta (Indonesien)

En hilsen fra Kristian Morville

I det gamle Oost-Indische rige er tingene aldrig helt, som man tror, de er. At lodde andre menneskers mulige intentioner eller bevæggrunde kræver ofte menneskekundskaber ud over det sædvanlige, for det er aldrig helt til at vide, hvad der gemmer sig bag det høflige og afvæbnende smil, og selv tiden har sin egen rytme eller rettere, sine egne rytmer. Det officielle Indonesien følger naturligvis den gregorianske kalender, der er en ren solar kalender, og det internationalt nytår den 1. januar bliver i dag fejret med stor lyst af den yngre del af befolkningen. Men de fleste Indonesere følger også den muslimske kalender, der er en ren lunar kalender, så den 22. februar vil man rundt omkring i moskeerne fejre, at man går fra år 1424 til år 1425, ligesom man den 1. februar vil fejre Idul Adha (ofringsfest), for at mindes Abrahams ofring af Ishmail, der betragtes som arabernes forfader og markere højdepunktet for den årlige pilgrimsrejse til Mekka. (Bemærk, at det ifølge muslimerne var Ishmail, og ikke hans bror Isaac, som skulle ofres). I Yogyakarta bliver denne dag stadig fejret ved et gammelt hinduistisk ritual fra Rajahernes tid: Klokkeren 9 om morgenen bliver et såkaldt Gunungan (et stort bjerg formet af kager, frugter og orangefarvet ris) båret fra sultanpaladset ud på markedspladsen og over til den nærliggende moske, hvor folk kaster sig over det for at få fat i de velstands- og lykkebringende goder.

Den internationale kalender og den muslimske kalender bliver for mange indoneseres vedkommende suppleret af enten den javanesiske-balinesiske Saka-kalender eller den kinesiske kalender, der begge er en såkaldt solilunar kalender (dvs. en blanding af en sol- og månekalender), der følger årstidernes gang. Når kineserne den 22. januar fejrer kinesisk nytår, Imlek, er der således tale om en arketypisk fejring af forårets og frugtbarhedens kommen. Det kinesiske nytår falder altid mellem den 20. januar og den 20. februar – foråret falder noget tidligere i Det mellemste Rige, end det gør hos os – og ifølge kinesisk tidsregning er vi nu nået til år 2555. At kineserne i år kan fejre nytår med maner – med dragedans (liong) og løvedans (barongsai) i gaderne – er lidt af en begivenhed her i Indonesien, for i 1967 forbød den tidligere præsident Soeharto alle offentlige aktiviteter, der havde at gøre med kinesisk kultur eller tro (Konfucianisme), da de ifølge hans forskruede ideologi var kommunistiske, og først i år 2000 blev dette forbud ophævet af landets nye præsident, Abdurrahman Wahid. Det kinesiske nytår blev i første omgang gjort til en lovlig, men valgfri helligdag, men sidste år gik den nuværende præsident, Megawati Soekarnoputri, et skridt videre og gjorde det kinesiske nytår til national helligdag, for på den måde at vise imødekommenhed over for en minoritetsgruppe, som ikke altid har haft det lige nemt, for nu at sige det på en pæn måde. Det balinesiske nytår, Nyepi, der ifølge den balinesiske Saka-kalender fejres på årets første dag, falder i år på den 21. marts, og det særlige ved denne dag er, at den fejres i total stilhed. Alle folk holder sig hjemme, ingen siger noget (eller taler i en meget lav visken), og det er forbudt både at lave mad og tænde lys. En dag i total stilhed, er en dag til fordybelse, men det er også en dag, der har til formål at narre de onde ånder, som måtte flyve fordi, og få dem til at tro, at der ikke er nogen hjemme i det lille ørige.

Ud over disse tre kalendere er der mindst et kalendersystem til, som er af vis betydning, og det er den javanesiske-balinesiske Pawukon-kalender, der er en ren regel-baseret kalender uden nogen relation til hverken solens eller månens bevægelser i rummet. Tiden går (eller kører i ring) som en fast og kontinuerlig cyklus på 210 dage (opdelt i tredive 7-dages uger), der aldrig nogen sinde behøver at blive korrigeret eller justeret, og det interessante ved denne kalender er, at den syv måneder lange cyklus svarer ganske nøje til de gamle rissorters vækstcyklus på Bali, hvilket vil sige, at denne kalender var som skabt til risdyrkende bønder på Bali. Tankevækkende, ikke sandt?

Gode kinesiske (22.1), muslimske (22.2) og balinesiske (21.3) nytårshilsner Kristian